

2007-04-23

Förslag till
**Verksamhets-
inriktning** och **Budget**
för **GR** år **2008**

Förslag till

Verksamhetsinriktning

och **Budget** för **GR** år **2008**

<i>GRs roll i regional samverkan</i>	4
<i>Utveckling av Göteborgsregionen – en kontinuerlig dialog</i>	6
<i>Utgångspunkter för årets budgetprocess</i>	8
<i>Styrgruppen för arbetsmarknad</i>	9
<i>Styrgruppen för framtidens ledare</i>	12
<i>Styrgruppen för miljö och samhällsbyggnad</i>	15
<i>Sociala styrgruppen</i>	19
<i>Utbildningsgruppen</i>	25
<i>Resursfördelning</i>	29

GRs roll i regional samverkan

Göteborgsregionens kommunalförbund, GR, bildades med insikt om medlemskommunernas inbördes beroende vad avser viktiga samhällsfunktioner som till exempel arbete, boende, rekreation och utbildning. Genom att arbeta tillsammans över kommungränserna kan vi skapa förutsättningar för ekonomisk utveckling, fungerande transportsystem, hantering av miljöproblem, en hållbar välfärd och andra viktiga utvecklingsfrågor.

GRs verksamhet ska kännetecknas av:

- Medlemsnytta – Skapa mervärden för medlemmarna.
- Mångsidighet – Stödja kommunerna i arbetet med det breda samhällsuppdraget.
- Delaktighet/öppenhet – Samverkan ska bygga på djup förankring.
- Kreativitet/framsynthet – Visa på nya vägar för att säkra hållbar tillväxt och välfärd.

Goda GRannar

GR består av tretton medlemskommuner med cirka 885 000 invånare. GR leds av en förbundsstyrelse med representanter från respektive kommuns styrelse. Verksamheten finansieras till viss del genom årliga avgifter från kommunerna (cirka 25 procent), men huvuddelen (cirka 75 procent) finansieras genom intäkter från kurser, konferenser, utredningsarbete, sambruk, forskningsuppdrag m.m. GR har en budgeterad årsomsättning 2008 på cirka 169 mkr.

Vision Västra Götaland – ”Det goda livet”

”Vision Västra Götaland – Det goda livet” är visionen för det geografiska området Västra Götaland som ska genomsyra arbetet i GR. Visionen är framtagen i samverkan mellan kommunerna genom de fyra kommunförbunden och Västra Götalandsregionen, i dialog med ett stort antal aktörer. Förbundsstyrelsen ställde sig bakom visionen i februari 2005. Det centrala inslaget i visionen är ”Det goda livet” som definieras enligt följande: en god hälsa, arbete och utbildning, trygghet, gemenskap och delaktighet i samhällslivet, en god miljö där de förnybara systemen värnas – naturen, boendet och arbetslivet, att möta behoven hos barn och ungdomar, uthållig tillväxt som skapar resurser för alla samt ett rikt kulturliv.

Hållbar utveckling

I linje med visionen ska GR bidra till en uthållig tillväxt och välfärdsutveckling i medlemskommunerna. Denna utveckling, som förutsätter en tät samverkan mellan medlemskommunernas politiker och tjänstemän, kan beskrivas som **Hållbar utveckling** med tre grundläggande och inbördes beroende dimensioner – den sociala, den ekologiska och den ekonomiska eller som *medborgarkraft, bärkraft och konkurrenskraft*. Ett hållbart samhälle ska tillgodose dagens behov utan att äventyra kommande generationers. Alla beslut ska utformas på ett sätt som beaktar ekonomiska, sociala och miljömässiga konsekvenser i ett längre tidsperspektiv.

Enligt visionen ska fyra **generella perspektiv**

genomsyra GRs arbete; den gemensamma regionen, jämställdhet, integration och internationalisering.

Genomförandet av visionen

En arbetsgrupp med representanter från VG-regionen, GR och övriga kommunförbund samt BRG (Business Region Göteborg) har under 2006 tagit fram ett förslag till rapport om ansvarsfördelning mellan kommuner och region i genomförandet av Vision Västra Götaland. Rapporten behandlar visionens fem fokusområden samt internationella frågor och miljö. GR har valt att skicka förslaget på remiss till samtliga medlemskommuner. Av VG-regionens tolv GR-kommuner har tio yttrat sig.

Med utgångspunkt från bl.a. medlemskommunernas remissvar lyfter GR i sitt yttrande bl.a. fram följande:

- En tydlig ansvars- och rollfördelning är en förutsättning för en bra samverkan mellan kommuner och region. Regionen är inte överordnad kommunen utan de båda funktionerna finns på samma nivå men med olika uppgifter.
- Medborgarperspektivet och legitimitetsaspekten är synnerligen väsentligt för genomförandet av visionen.
- Uppgiftsfördelningen mellan kommuner och region bör styras underifrån.
- GR-kommunerna avser att fortsätta och utveckla sin samverkan ännu mer, oavsett vad som händer med regionförsöket och vad Ansvarsutredningen kommer fram till.
- Vikten av att finna en generell samverkansmodell eller struktur för samverkan i genomförandet av visionen understryks.
- Precis som det i regionens arbete bör finnas en kommunal delaktighet bör det i varje kommun finnas ett regionalt perspektiv.

GRs uppdrag

I linje med Vision Västra Götaland vill GR fortsätta vara en värdefull plattform för det kommun-gemensamma arbetet.

GR är ett kommunalförbund och lyder därmed under kommunallagen (3 kap, §§ 20–28). Kommunalförbundets uppgifter regleras i för-

bundsordningen som fastställs av förbundsmedlemmarnas fullmäktige.

Enligt förbundsordningen har GR till ändamål att som organ för Göteborgsregionen tillvarata medlemskommunernas intressen samt främja samverkan och ge service. GR ska stödja och utveckla den kommunala självstyrelsen. GR ska också genom bl.a. samhällsplanerande insatser och utredningar verka för samordning av angelägenheter av gemensamt intresse för medlemskommunerna inom regionplanering, näringsliv/marknadsföring, kommunikationer, teknisk försörjning, utbildning, natur- och miljövård, bostadsförsörjning, sociala frågor, arbetsmarknadsfrågor samt regionala verksamheters finansiering. Dessutom innebär uppdraget att GR ska bistå kommunerna med utbildningsinsatser, utvecklingsaktiviteter och medieinsatser. GR ska även svara för intagningen till gymnasieskolan enligt skollagen.

GRs arbetsformer

GR utför sitt uppdrag i tät samverkan med medlemskommunerna och andra aktörer i det omgivande samhället. Kontaktytorna är stora och bidrar till öppenhet i samarbetet. Centralt i verksamheten är att mycket av GRs verksamhet sker i dialog och samspel med olika nätverk, både politiska och tjänstemannanätverk. Detta samspel skapar förutsättningar för kreativitet, nytänkande och goda resultat i regionala sambruksuppdrag och utvecklingsprojekt.

Kompetensutveckling för personer som är verksamma i Göteborgsregionens medlemskommuner är ett viktigt medel för att utveckla Göteborgsregionen. I Vision Västra Götaland utpekas kompetens- och kunskapsutveckling som ett av fem viktiga fokusområden. Kompetensutvecklingen ska vara tillgänglig för alla och möjlig att kombinera med annan verksamhet. GRs insatser och utbud ska komplettera medlemskommunernas egna insatser. Detta förutsätter en tät dialog med medlemmarna och en god förankring i nätverken. Kompetensutvecklingen i GRs regi spänner över ett brett verksamhetsfält.

Utveckling av Göteborgsregionen – en kontinuerlig dialog

Rådslagsprocessen

Det kommungemensamma utvecklingsarbetets övergripande syfte är att säkerställa en uthållig tillväxt och välfärd i Göteborgsregionen ekonomiskt, socialt och miljömässigt. Detta innebär att skapa goda förutsättningar för regionens invånare vad gäller områden som boende, arbete och fritidsaktiviteter samt tillgång till utbildning, vård och omsorg.

Under år 2000 startade en rådslagsprocess i GRs medlemskommuner kring regional utveckling. I rådslagen har kommunerna lyft fram en rad frågor och områden som är viktiga för Göteborgsregionen i framtiden. Under 2005 fördjupades diskussionen kring dessa frågor i en andra rådslagsrunda. Under våren 2006 utvecklades ett tredje steg i rådslagsprocessen, inriktat mot uthållig tillväxt, med fortsatt dialog mellan GRs presidium och medlemskommunernas fullmäktigeförsamlingar. Diskussionen utgick från resultatet av tidigare rådslag, nätverksarbetena "HUR 2050, Framtidens utmaning – tillsammans utveckla en hållbar region" och "K2020 – framtidens kollektivtrafik i Göteborgsområdet", Temaplans studie "Tillväxt Göteborgsregionen – ett strategiunderlag" samt "Vision Västra Götaland – Det goda livet". Syftet med dialogen och därpå följande beslut var att lägga en stabil grund för det gemensamma arbetet med att utveckla Göteborgsregionen till en stark och tydlig tillväxtregion i Europa – en region som är attraktiv att bo, leva och verka i samt besöka.

Uthållig tillväxt – strukturbild, transportstrategi

Rådslagsprocessen 2006 – "rådslag 3" – sammanfattades i mål- och strategidokumentet "Uthållig tillväxt – mål och strategier med fokus på hållbar regional struktur". Denna handling antogs av förbundsstyrelsen den 16 maj 2006 som en grund för GRs arbete med att utveckla Göteborgsregionen. GR fick samtidigt i uppdrag att påbörja arbetet med en strukturbild för Göteborgsregionen samt att se över transportstrategin "Så ska vi ha't" från 1999. En del i detta är att verka för att bostadsbyggande och handelsetableringar i regionen bidrar till utvecklingen mot de uppsatta målen.

Dessutom uppdrogs åt GR att fortsätta hantera återstående frågor från rådslag 2, som bl.a. har att göra med den sociala strukturen och integrationen. Inriktningen är att utkast till strukturbild samt reviderad transportstrategi ska presenteras för förbundsstyrelsen i maj 2007

K2020

Förbundsstyrelsen beslöt också i maj 2006, efter samråd med medlemskommunerna och andra aktörer, att ställa sig bakom förslag till målbild för "K2020 – framtidens kollektivtrafik i Göteborgsområdet". GR är projektägare med förbundsstyrelsen som styrgrupp. En överenskommelse mellan parterna har uppnåtts och undertecknats. Arbetet ska fortlöpande rapporteras till förbundsstyrelsen.

Förbundsstyrelsen och styrgrupperna

I handlingen ”Uthållig tillväxt” beskrivs de grundläggande utmaningarna för Göteborgsregionens fortsatta utveckling. Förbundsstyrelsen beslöt under 2006 att styrelsen själv skulle ta ett starkare och mer aktivt ansvar för att driva den kommungemensamma utvecklingsprocessen kring uthållig tillväxt. Härmed upphörde rollen för rådet för regional utveckling. Som ett led i detta har styrelsemötena förlängts för att ge mer tid till diskussion kring olika regionala utvecklingsfrågor.

För mandatperioden 2007-2010 föreslås följande politiska styrgrupper på GR:

- Utbildningsgruppen,
- Styrgruppen för miljö och samhällsbyggnad,
- Sociala styrgruppen,
- Styrgruppen för arbetsmarknad.

Styrgruppen för Framtidens ledare har avvecklats inför den nya mandatperioden.

Styrgrupperna har en viktig roll i att möta de utmaningar det innebär att verka för att omsätta förbundsstyrelsens antagna mål och strategier till olika kommungemensamma aktiviteter inom respektive styrgrupps verksamhetsområde, som till exempel utbildning, arbetsmarknad, välfärd, integration och infrastruktur.

Utgångspunkter för årets budgetprocess

Uppläggnig av budgetarbetet

GRs förbundsfullmäktige ska före utgången av september månad fastställa budgeten för nästa år. För ett brett engagemang och delaktighet ges medlemskommunerna möjlighet att lämna synpunkter och ta ställning till budgetförslaget (samrådsunderlag).

För årets budgetprocess innebär detta att de politiska styrgrupperna redan under hösten 2006 har utarbetat förslag till verksamhetsinriktning inför år 2008 inom respektive område, med utgångspunkt från en analys av föregående års verksamhet. Efter ställningstagande i förbundsstyrelsen den 9 februari kan sedan samrådet med kommunerna genomföras under våren. Därigenom kan de övergripande budgetbesluten inom GR fattas redan under försommaren, av förbundsstyrelsen den 22 maj och av förbundsfullmäktige den 12 juni.

Tidplan

Följande datum gäller 2007 för behandling av budget 2008:

<i>Datum</i>	<i>Vad händer?</i>
25 jan	Utskick till förbundsstyrelsen och kommunerna av presidietts förslag till samrådsunderlag och budget 2008.
9 febr	Förbundsstyrelsen beslutar om samrådsunderlaget.
5 april	Synpunkter till GR från kommunerna.
3 maj	Presidiet tar ställning till budgetförslaget.
22 maj	Förbundsstyrelsen beslutar om förslag till budget.
12 juni	Förbundsfullmäktige fastställer budget och medlemsavgift.

Styrgruppen för arbetsmarknad

Styrgruppens vision

I Göteborgsregionen ska det kommungemensamma arbetet, med kreativitet och förnyelse, verka för att alla arbetssökande ska ha samma möjligheter att söka och få ett arbete eller annan meningsfull sysselsättning. Kostnader för exkludering från arbetslivet ska omvandlas till vidareutveckling av en hållbar välfärd.

Styrgruppens mål

Styrgruppen för arbetsmarknad ska medverka till att öka sysselsättningen och minska behovet av försörjningsstöd samt reducera utanförskap. Det har stor betydelse, bland annat för regionens möjligheter att utvecklas, skattekraften, den offentligt finansierade välfärden samt människors delaktighet och självkänsla. Hur politiken bedrivs inom andra områden, t.ex. utbildning, näringsliv, infrastruktur och bostadsförsörjning, är av stor vikt för utfallet.

Framtida utmaningar

Regering och riksdag har det övergripande ansvaret för arbetsmarknadspolitiken. Inriktningen på arbetsmarknadspolitiken får givetvis konsekvenser för kommunerna och det kommungemensamma arbetet. Detta samrådsunderlag har tagits fram av styrgruppen en knapp månad efter att den nya regeringen presenterat sin höstproposition. I propositionen anger regeringen en radikal förändring av arbetsmarknadspolitiken. Viljeinriktningen är tydlig men mer konkreta förslag om utformning och finansiering – utöver förändringar i arbetslöshetsförsäkringen – kommer först efter årsskiftet i vår- och eventuella

särpropositioner. Vilka positiva och negativa konsekvenser det kan innebära för medlemskommunerna är idag mycket svårbedömt. Styrgruppen för arbetsmarknad måste därför ha stor beredskap för omprövning av både strategi och handling.

En annan utmaning är den lokala arbetsmarknadens utökning både till yta och till invånarantal. Den lokala arbetsmarknaden omfattar idag fler kommuner än de tretton medlemskommunerna i GR. Det kraftigt stigande invånarantalet ger underlag för fler branscher och arbetstillfällen. Men det ställer också krav på kommungemensamma strategier när det bl.a. gäller bostadsplanering, kollektivtrafik, etableringsförutsättning, social service och livslångt lärande. Detta inom ramen för en regional uthållig tillväxt.

En tredje utmaning är att sysselsättningen och arbetslösheten varierar stort mellan delområden inom storstadsregionen. När dessa faktorer läggs ihop med exempelvis utbildningsnivå, ohälsa och grad av försörjningsstöd framträder en tydlig bild av social polarisering och obalans inom Göteborgsregionen. Ett tillstånd som inte är önskvärt och som begränsar regionens möjligheter att utvecklas.

Ett starkt näringsliv är av avgörande betydelse för arbetsmarknaden. Inom flera branscher råder det sedan en tid tillbaka en stark efterfrågan på arbetskraft. Utbudet på arbetsmarknaden matchar inte efterfrågan. Denna obalans är också en begränsande faktor för tillväxten. Det är ytterligare en utmaning för Göteborgsregionen.

Bärande idé

När det gäller arbetsmarknaden har Göteborgs-regionens kommuner en stark koppling till varandra. Flera faktorer pekar på detta och tydligast är arbetspendlingen. Kommunernas geografiska gränser har ingen betydelse för arbetskraftens rörlighet.

Det är angeläget för stat, kommun och andra aktörer inom arbetsmarknadsområdet att få långtidsarbetslösa tillbaka i arbete och att mera aktivt matcha de grupper som tidigare har visat sig ha svårare att få ett fotfäste på arbetsmarknaden, som t.ex. ungdomar, flyktingar och invandrare. För att klara denna uppgift är det nödvändigt med ett närmare samarbete mellan staten, kommunerna och arbetsmarknadens parter på regional nivå. Detta eftersom företagets efterfrågan på arbetskraft inte alltid motsvarar det lokala utbudet.

GR ska vara en plattform för det kommun-gemensamma arbetet. Utgångspunkten för styrgruppens arbete ska vara territoriet Göteborgs-regionens möjligheter och utmaningar. Styrgruppen ska arbeta för

- gemensam analys och gemensamt agerande,
- att skapa arenor för samarbete och rationellt sambruk,
- att vara katalysator för erfarenhets-, idé- och projektutveckling,
- intressebevakning och påtryckningar samt
- kompetensutveckling.

Arbetsformer

Regeringens särproposition om förändringar av AMS uppdrag och organisation förväntas att presenteras i början av 2007. Hur staten vill organisera sitt arbete lokalt och regionalt blir då förhoppningsvis tydligt. Oavsett detta är det viktigt att medlemskommunerna, via styrgruppen för arbetsmarknad, etablerar en regional arena med staten för ett gemensamt avstamp. En av de viktigare frågorna är att tidigt klara ut rollfördelningen mellan stat och kommun inom arbetsmarknadspolitik.

Angeläget är också att styrgruppen för arbetsmarknad i vissa frågor intensifierar sitt samarbete med övriga berörda styrgrupper inom GR samt i vissa frågor med BRG.

Viktiga nätverk för styrgruppens arbete är kommunernas chefsnätverk inom GR som t.ex.

arbetsmarknadschefer, personalchefer, sociala chefsnätverket och chefer för vuxenutbildningen. De nätverk som är kopplade till det nybildade bolaget GR Kompetens- och Valideringscentrum AB är också centrala.

På den statliga sidan finns ett antal myndigheter med regionala "platskontor" som har betydelse för arbetsmarknadsområdet. Förhoppningen är att staten här har börjat samordna sig på regional nivå.

Avgörande för styrgruppens arbete är förankringen i kommunerna och medlemmarnas engagemang.

Strategiska satsningsområden 2008

Styrgruppens initiativ och arbete ska utifrån en regional plattform bl.a. fokusera på följande områden:

Den "dubbla obalansen" och validering

Dels råder det en kraftig obalans mellan olika geografiska områden när det gäller sysselsättning och arbetslöshet, dels råder det en obalans mellan efterfrågan och utbud på arbetsmarknaden.

Validering med kompletterande yrkesutbildningar är här ett verkningsfullt och effektivt instrument. Därför är det angeläget med ett fortsatt stöd för utvecklingen av valideringsarbetet tillsammans med branscher och arbetsmarknadens parter. Avgörande är också att både stat och kommun ger möjlighet till efterföljande, kompletterande yrkesutbildningsinsatser. Arbetslivets förväntningar på interkommunala lösningar när det gäller regionala vuxenutbildningsinsatser ökar. Allt fler jobbar och bor i skilda kommuner.

EUs nya strukturfondsprogram

Styrgruppen ska pröva hur programmet kan stödja valda strategiska områden på arbetsmarknadsområdet samt främja kompetensutveckling riktat till kommunanställda. Strukturfondsprogrammet bedöms i ännu högre grad än idag fokusera på större samlingsprojekt. Utifrån utvärdering och erfarenheter från samlingsprojektet Växtkraft Mål 3 ("Samlat Grepp") kommer möjligheten att genomföra ytterligare kompetensprojekt att undersökas.

Personalförsörjning

Med sociala styrgruppen ska det framtida behovet av och tillgång till personal inom socialtjänsten bedömas. Detta för att förebygga eventuell framtida obalans.

Ungdomsarbetslösheten

Trots en högkonjunktur är ungdomsarbetslösheten hög i Göteborgsregionen. En prioriterad uppgift är att med medlemmarna och andra, bl.a. BRG, på alla sätt försöka reducera arbetslösheten bland unga.

Hälsa och ohälsa bland kommunanställda

Arbetet med nyckeltal samt benchmarking i syfte att öka hälsan bland kommunanställda ska fortsätta.

Regional praktikanskaffning.

Tillsammans med medlemmarna och GR Utbildning ska möjligheten prövas att skapa en gemensam plattform för effektivare hantering av praktikplatser i GR-området. Ett område av särskilt intresse är möjligheten att kombinera regional praktikanskaffning med en regionaliserad SFI(Svenska för invandare).

En regional arbetsmarknadspolitik

Styrgruppen ska arbeta för att den statliga arbetsmarknadspolitiken i större grad formas utifrån den lokala och regionala arbetsmarknadens förutsättningar. Göteborgsregionens formulerade mål och strategier för uthållig tillväxt ska vara basen för arbetet.

Gränssnitt kommun och stat

Regeringens arbetsmarknadspolitik påverkar gränssnittet mellan kommun och stat när det gäller ansvar, uppgifter, roller och sannolikt även finansiering av insatser. Viktigt är här att bevaka bl.a.:

- Den nya jobb- och utvecklingsgarantin: Enligt regeringen ska programmet ersätta dagens aktivitetsgaranti och ska också omfatta målgruppen socialbidragstagare och sjukskrivna.
- Tillsammans med sociala styrgruppen ska styrgruppen följa försörjningsstödet utveckling och i vilken grad det påverkas av den statliga arbetsmarknadspolitiken.

Kompetensutveckling

GRs insatser inom kompetensutvecklingsområdet ska komplettera medlemskommunernas. Kompetensutvecklingen kan bestå av kortare eller längre insatser som bedrivs i samarbete med exempelvis högskola och universitet.

De regionala kommungemensamma insatserna innehåller också erfarenhetsutbyte med kollegor från angränsande kommuner och organisationer. Löpande utvärderingar visar att detta kollegiala erfarenhetsutbyte är högt uppskattat.

Efterfrågan på kommungemensamma insatser i GRs regi ökar, framför allt när det gäller större satsningar. Det är ett rationellt sätt att arbeta och stämmer väl översens med sambrukstanken.

Styrgruppen för Framtidens Ledare

Styrgruppens vision

GRs medlemskommuner ska inta en särställning när det gäller att gemensamt satsa på ledarutveckling och för ledare och medarbetare härigenom upplevas som en attraktiv region att söka sig till, bo och verka i.

Den styrgrupp som haft det politiska ansvaret för arbetet sedan projektstart avvecklas och satsningen permanentas inom ramen för GRs ordinarie verksamhet.

Styrgruppens syfte och mål

Syftet med det regionala ledarförsörjningsprogrammet som pågått sedan 1998 är:

- att marknadsföra arbete och ledarskap inom kommunal/offentlig verksamhet i ungdomsskolan, på universitet och högskolor,
- att förbereda och utveckla blivande ledare,
- att tillvarata och vidareutveckla kompetens hos nuvarande ledare och specialister,
- att skapa en gemensam arbetsmarknad och stimulera till ökad rörlighet,
- att lyfta fram jämställdhets- och mångfaldsperspektiven, vilka båda är förutsättningar i arbetet med ledarförsörjning.

Målet är att stärka GRs medlemskommuners förmåga att attrahera ledare genom de gemensamma satsningar som görs inom ramen för Framtidens ledare. De som verkar som ledare i medlemskommunerna ska uppleva att de olika ledarprogrammen utvecklar ledarkompetens. Detta sammantaget ska bidra till att GRs medlemskommuner klarar den framtida konkurrensen på ledarförsörjningsområdet.

Framtida utmaningar

Mot bakgrund av den utveckling som sker i samhället, personalens åldersstruktur samt kommunernas verksamhets- och organisationsutveckling måste arbetet med ledarförsörjning ske långsiktigt, målmedvetet och offensivt. Denna samhällsutveckling kommer att leda till att konkurrensen om ledartalangerna hårdnar betydligt. I det sammanhanget är kommungemensamma satsningar en verkkningsfull metod för att säkerställa att de kommunala uppdragen också attraherar framtidens ledare.

Bärande idé och löpande verksamhet

Det regionala ledarförsörjningsprogrammet ska ses som ett stöd och komplement till medlemskommunernas arbete med ledarförsörjning.

Ledarutveckling som är gränsöverskridande i den meningen att ledare från olika kommuner och olika kommunala sektorer ges förutsättningar att tillsammans utveckla sitt ledarskap kännetecknar Framtidens ledare. Fokus ligger på den personliga utvecklingen och flertalet satsningsområden är processinriktade. Genom denna regionala samverkan kan kostnadseffektiva lösningar skapas, kvalitetsutvecklingen stärkas och över tid en öppnare regional arbetsmarknad för kommunernas ledare skapas.

Arbetsformer

Flera av GRs chefstjänstemannanätverk utgör referensgrupper till satsningen och en projektgrupp med representanter från medlemskommu-

nerna arbetar, tillsammans med medarbetare på GR, fortlöpande fram det utbud som erbjuds medlemskommunerna.

Strategiska satsningsområden 2008

I det följande återfinns under rubrikerna ”Marknadsföring”, ”Identifiering”, ”Introduktion” och ”Utveckling” styrgruppens förslag till inriktning 2008.

Marknadsföring/Rekrytering

Webbplatsen

Webbplatsen för Framtidens ledare innehåller allmän information om programmet samt särskild information av grundläggande karaktär om de olika ingående delarna i Framtidens ledare. Webbsidan är tillgänglig på Internet under www.grledare.to. Där kan man bl.a. ta del av tidigare förslag till inriktning av satsningen, verksamhetsberättelser, kallelser, protokoll, relevanta länkar, projektrapporter och utvärderingar.

Traineeprogram

Traineeprogrammet har nu etablerats så väl inom ramen för satsningen att det är en löpande verksamhet, där program avslutas och nya startas fortlöpande. Drygt 120 unga akademiker är nu anställda i medlemskommunerna tack vare detta program. Innehåll och former för denna verksamhet är välutvecklade och tydliga strukturer för att hantera nuvarande volymer finns.

För att Framtidens ledare ska få det genomslag som förväntas är det av stor vikt att GRs medlemskommuner kontinuerligt förses med traineer, så att denna grupp blir så stor att den kan medverka i kommunernas kvalitetsutvecklingsarbete på ett mer genomgripande sätt.

Under senare år har den etniska mångfalden ökat bland deltagarna. Dessa ansträngningar kommer att fortsätta under 2007 och 2008. Vidare kommer de långsiktigt strategiska perspektiven på denna satsning att diskuteras i styrgrupp, projektgrupp och de chefstjänstemannanätverk som berörs. Med anledning av en bekymmersam kommunalekonomi, har upplägget för den sjunde omgången traineer, som startat 2006, reviderats till innehåll, form och omfattning. Ett resultat av

de diskussioner som förts i projektgrupp och chefstjänstemannaverk under hösten 2006 är att Traineeprogrammet i fortsättningen kommer att lyftas fram som ”Ett utvecklingsprogram för unga akademiker som vill göra karriär i kommunen”. Ledarskapsperspektivet kommer således att tonas ned.

Identifiering

Utvecklingsprogram för blivande ledare

Cirka 160 personer har sedan starten genomgått programmet. Intresset är stort och programmet erbjuds medlemskommunerna fortlöpande.

Utvecklingsprogrammet består av två delar:

- 25 gemensamma dagar med ett program, framtaget i samråd med programgrupp och deltagare, som är upplagt så att innehållet successivt utvecklas inom givna ramar,
- vidare gör varje deltagare minst 14 dagars s.k. skuggning av strategisk chef i annan kommun och verksamhet.

Introduktion

Mentorprogram

Det finns ett växande intresse för mentorskap som verktyg för ledarutveckling.

Ett utvecklingsprogram är framtaget och fortlöpande erbjuds erfarna ledare att delta i detsamma. Erfarenheterna av programmet är goda och satsningen föreslås fortsätta också under 2007 och 2008. GR har även uppdraget att förmedla kontakt mellan mentorer och adepter.

En ”mentorbank” där medlemskommunerna kan gå in och söka efter lämplig mentor har upprättats. Cirka 200 ledare verkar idag som mentorer inom ramen för Framtidens ledare.

Modulprogram

Det s.k. modulsystemet ska tillgodose kommunernas behov av kompetensutveckling av ledare inom väl avgränsade områden och på så sätt komplettera GRs satsningar på bredare ledarutvecklingsprogram, såväl som medlemskommunernas egna insatser på området.

Modulerna ska återkomma vid i förhand fastställda tidpunkter och minst en gång per år. Syftet är att modulsystemet ska underlätta kommunernas planering när det gäller den fortlöpande kompetensutvecklingen av ledare.

Innehåll och form för dessa moduler tas fram i

dialog med nätverk kopplade till GR. Personalchefs nätverket och projektgruppen för Framtidens ledare har här särskilt viktiga roller. Varje modul tar tre till fyra dagar i anspråk och är tänkt att löpa över cirka en månad.

Deltagarantalet begränsas till cirka 25 personer.

Utveckling

Utvecklingsprogram för operativa chefer/ enhetschefer

För att skapa en progression i kommunernas ledarförsörjning utökas projektet Framtidens ledare med ett delprogram för erfarna ledare/ chefer under 2007. Syfte och mål är att inspirera och stödja deltagarna till utveckling som personer och ledare samt öka förmågan att möta omvärldens komplexitet. Grupputvecklingsprocesser, olika ledarstilar, utvecklingssamtal samt mål- och processtyrningsfrågor belyses. Utvecklingen i kommunerna, med bland annat strukturomvandling och befolkningsförändringar, innebär ändrade förutsättningar och krav. Stor vikt läggs vid samspillet mellan professionellt ledarskap och politisk styrning. Utvecklingsprogram för operativa chefer/ enhetschefer kommer att erbjudas inför 2007. Satsningen föreslås också fortsätta 2008.

Utvecklingsprogram för ledare som leder chefer

En ytterligare utveckling av kommunernas ledarförsörjning sker genom ett delprogram som vänder sig till ledningsgruppsnivå, "Att lyckas med ledningsgruppen". Detta är en utvecklingsinsats som riktar sig till ledare som leder chefer. Syftet med programmet är att ge ledaren stöd i att utveckla ett strategiskt helhetstänkande för att nå bra resultat i ledningsgruppen. Teman som blir belysta är: uppdrag och ställning i organisationen, roller och arbetsformer, storlek och sammansättning, användbara styrdokument, förmåga till effektivitet och resultat samt etik och förhållningsätt. Programmet bygger på föreläsningar och erfarenhetsutbyte samt enskild coaching/ chefs handledning till stöd för förändringsarbetet med ledningsgruppen på hemmaplan.

Utvecklingsprogram för ledare som leder chefer kommer att erbjudas inför 2007 och avsikten är att fortsätta med erbjudandet även under 2008.

Ledarskapsdagen

En seminarieverksamhet som fokuserar på ledar-

skap startade för några år sedan. Den syftar till att skapa debatt kring ledarskapsfrågor samt öka insikten bland politiker och ledare i regionen när det gäller arbete med ledarutveckling. Tidigare teman har varit "Att leda i demokratiskt styrda organisationer", "Hälsa och Ledarskap", "Etik och Ledarskap" samt "Ledare i korsdrag".

Avsikten är att etablera en årligen återkommande aktivitet där ledarskapets utmaningar diskuteras. Inbjudan har även vidgats till kommuner utanför Göteborgsregionen och därigenom kommer marknadsföringen av Framtidens ledare att ytterligare förstärkas.

Syftet med denna årligen återkommande konferens är att

- ytterligare stärka GRs och medlemskommuners nationella renommé som kompetenta arbetsgivare, vilka i ord och handling verkar för det goda ledarskapet/medarbetarskapet i offentlig sektor,
- generellt sett bidra till att den så väsentliga diskussionen kring framtidens ledarskap och medarbetarskap vitaliseras och intensifieras.

Styrgruppen för miljö och samhällsbyggnad

Styrgruppens vision

Genom sitt beslut i maj 2006 avseende ”Uthållig tillväxt – mål och strategier med fokus på hållbar regional struktur” har förbundsstyrelsen lagt en tydlig grund för flertalet av de frågor som rör styrgruppens ansvarsområden. Genom beslutet läggs bl.a. fast:

”Göteborgsregionen ska vara en stark och tydlig tillväxtregion i Europa – en region som är attraktiv att bo, leva och verka i, samt besöka. Genom ett gemensamt, målinriktat arbete vill vi stärka regionens kvaliteter och aktivt arbeta för att möta framtidens utmaningar.”

Vidare läggs fast att arbetet utgår från ”Vision Västra Götaland – Det goda livet”. Det innebär att GR ska verka för en utveckling i balans mellan de ekonomiska, sociala och miljömässiga dimensionerna och en tillämpning av perspektiven; den gemensamma regionen, jämställdhet, integration och internationalisering.

Styrgruppens mål

Genom mål- och strategidokumentet ”Uthållig tillväxt” har förbundsstyrelsen lagt fast huvudriktningen för det fortsatta arbetet med att utveckla såväl den regionala strukturen som miljön. Göteborgsregionen ska fortsätta att växa både genom en ökad befolkning och genom regionförstoring, dvs. genom en utökad lokal arbetsmarknad. Det förutsätter förbättrad infrastruktur och kortare restider för ett stort antal boende och verksamma i stora delar av Västra Götaland och Halland. Samtidigt ska regionens kvaliteter säkras och utvecklas samt livsmiljön värnas från skadlig påverkan.

Bland målen i övrigt kan bl.a. framhållas

följande av betydelse för styrgruppens arbete:

- Göteborgsregionen ska utvecklas med en stark och attraktiv regional kärna och längs tydliga stråk med ett flertal starka och attraktiva regiondelscentrum.
- Marieholmsförbindelsen och Västlänken ska vara utbyggda senast 2015 och Götalandsbanan senast 2020.
- K2020 ska vara genomförd senast 2020. Minst 40 procent av resorna i Göteborgsregionen ska göras med kollektivtrafik 2025.

Till grund för styrgruppens arbete finns även ”Transportpolitiska mål”, antagna 2000-05-26 och ”Regional transportstrategi”, antagen 1999-12-03. Förbundsstyrelsen har initierat en revidering av transportstrategin, ett arbete som kommer att utföras under 2007-2008.

GR har till medlemskommunerna tidigare remitterat ett förslag till miljömål för Göteborgsregionen. I detta arbete har tre insatsområden specifika för regionen lyfts fram; luft och energi, vatten samt rekreation och livskvalitet. Arbetet med miljömålen har vilat under 2005 och 2006. Genom att Göteborgs stad under 2006 har startat ett brett upplagt arbete med miljömål, kan även frågan om ett regionalt perspektiv på dessa frågor komma att behöva initieras.

Bärande idé – styrgruppens roll

Styrgruppen arbetar på uppdrag av förbundsstyrelsen och bereder frågor inom sakområdena miljö och samhällsbyggnad, bevakar utvecklingen inom dessa sakområden samt tar de initiativ som utvecklingen föranleder. Styrgruppen ansvarar även för att genom samverkan få till stånd och

kontinuerligt genomföra ett aktivt erfarenhetsutbyte och idéarbete inom dessa sakområden.

GR är av regeringen utsett till regionplaneorgan enligt plan- och bygglagen (PBL). Styrgruppen har förbundsstyrelsens uppdrag att leda detta arbete och bereda sådana frågor som kräver förbundsstyrelsens ställningstagande. Huvuduppgifterna är kortfattat att:

- biträda kommuner och statliga myndigheter med regionala synpunkter,
- följa regionala frågor inom ansvarsområdet,
- låta utreda förhållanden som har regional räckvidd,
- fortlöpande följa statlig och kommunal planering,
- samråda vid upprättande och förändring av översiktsplaner och detaljplaner (när dessa får regionala konsekvenser),
- förse kommunerna med underlag ifråga om mellankommunala frågor,
- underlätta information om regionala förhållanden mellan och inom kommunerna.

GR har genom ett särskilt beslut i förbundsstyrelsen – förankrat i varje medlemskommun – uppdraget att samordna planeringen av transportinfrastrukturen i regionen. Detta uppdrag, där styrgruppen är beredande, innebär att GR ska:

- ansvara för samordningen av all regional infrastrukturplanering, dvs. sådan planering som berör hela regionen eller två eller flera medlemskommuner.
- representera kommunerna i olika organisationers arbets- och ledningsgrupper som behandlar regional infrastrukturplanering.
- ansvara för utformningen av remissvar över sådana utredningar som berör regional infrastrukturplanering och som tillställs GR och/eller medlemskommunerna. Utformningen av svaren ska ske i samråd med berörda kommuner.
- företräda medlemskommunerna gentemot staten och Västra Götalands-regionen i frågor som berör regional infrastrukturplanering.
- initiera utredningar om regional infrastrukturutbyggnad på eget initiativ eller efter framställan från medlemskommunerna.

Styrgruppen är beslutande i frågor som förbundsstyrelsen delegerar till gruppen. I fråga om det fortsatta arbetet med ”Uthållig tillväxt” och ”K2020” har förbundsstyrelsen valt att tills vidare äga frågan. Delar av detta arbete kan i senare skeden komma att delegeras till styrgruppen.

Framtida utmaningar

Förbundsstyrelsen har genom ”Uthållig tillväxt” beskrivit de grundläggande utmaningarna för Göteborgsregionens fortsatta utveckling. Styrgruppens del i att möta dessa utmaningar ligger i att verka för att av förbundsstyrelsen antagna mål och strategier kan omsättas till ett aktivt agerande i såväl medlemskommunerna som de statliga trafikverken m.fl. organisationer.

Styrgruppen har ett bevaknings- och beredningsansvar i följande frågor:

- **Bostadsbyggande**; bedriva ett fortsatt idé- och erfarenhetsutbyte för att bidra till ett balanserat bostadsbyggande av hög kvalitet och till acceptabla kostnadsnivåer.
- **Grönstruktur (hav, skog och sjöar)**; följa utvecklingen och verka för att Göteborgsregionens grundläggande kvaliteter bibehålls och görs tillgängliga.
- **Handel**; följa utvecklingen och verka för att etableringar som kan få betydande påverkan på den regionala strukturen och trafiken kommer till stånd i lägen som bidrar till en utveckling enligt uppsatta mål.
- **Infrastruktur**; följa utvecklingen och verka för att aktuell transportstrategi omsätts i kommande investeringsplanering.
- **Kollektivtrafik**; bevaka att kommunala planer och större investeringar i infrastrukturen aktivt bidrar till att målen avseende kollektivtrafiken kan nås, samt i övrigt ta de initiativ som kan bidra till att öka kollektivtrafikens andel av det totala resandet i Göteborgsregionen.
- **Näringsliv**; följa utvecklingen och bedöma behovet av att säkra mark i strategiska lägen för näringslivets fortsatta utveckling.
- **Stadsbyggande**; verka för ett idé- och erfarenhetsutbyte i frågor som kan bidra till att stärka Göteborgsregionens attraktionskraft.
- **Luftvård**; följa utvecklingen och ta initiativ till åtgärder så att gällande miljökvalitetsnormer kan klaras och att klimatmålen nås.
- **Miljö**; följa utvecklingen inom kommunernas ansvarsområden, verka för ett idé- och erfarenhetsutbyte och ta de initiativ som utvecklingen föranleder.
- **Vattenvård och -försörjning**; verka för att säkra och förbättra vattenkvaliteten i Göta Älv med

flera vattendrag och samtidigt bevaka att behovet av alternativ vattentäkt kan tillgodoses för att minska känsligheten av störningar vid eventuella föroreningar i Göta Älv.

Inom EU utarbetas för närvarande en serie nya program som kan läggas till grund för projekt som syftar till regional utveckling. **Strukturfondsprogrammen för 2007-13** har en profil som kan läggas till grund för ett arbete med att nå målen med hållbar utveckling. Det ligger en särskild utmaning i att identifiera hur medel från dessa fonder kan komma till nytta i GRs fortsatta arbete med att utveckla en långsiktigt hållbar regional struktur.

Arbetsformer

Förbundsstyrelsen har genom ”Uthållig tillväxt” pekat på betydelsen av att stärka analysen och kunskapsuppbyggnaden i frågor som rör regional utveckling. En god omvärldsbevakning ger förutsättningar för ett tidigt och målinriktat agerande i viktiga frågor från såväl GRs som medlemskommunernas sida.

GRs roll som regionplaneorgan ger styrgruppen möjlighet att låta utreda och planera för de frågor som bedöms vara av betydelse för Göteborgsregionens utveckling. Under senare år har i praktiken andra arbetsformer valts. GR är genom styrgruppen bärare av det regionala perspektivet inom de aktuella sakområdena och verkar genom medverkan från såväl politisk som tjänstemannanivå i en rad nätverk, arbets-, lednings- och styrgrupper.

I vissa frågor bildas partnerskap för att härigenom skapa resurser för gemensam kunskapsuppbyggnad och/eller erfarenhetsutbyte. Ett viktigt stöd ges av de chefsnätverk som finns inom GR – för styrgruppens del i första hand kommundirektörer, stads-/sambhållsbyggnadschefer och miljöchefer, men även kunskap och frågor från andra grupperingar kan vara av betydelse. Härutöver finns nätverk som bildats särskilt för att utveckla kunskapen och arbetet inom prioriterade temaområden, t.ex. om bostäder, infrastruktur och handel.

GR arbetar på tjänstemannanivå inom kunskapsnätverket HUR 2050. I nätverket ingår representanter på ledande nivå från 14 organisationer som arbetar med eller är starkt beroende av

utvecklingen av infrastrukturen i Göteborgsregionen. Inom nätverket sker en betydande kunskapsuppbyggnad och erfarenhetsutbyte i frågor som rör hållbar regional utveckling och transportinfrastruktur.

Löpande verksamhet – externa nätverk, särskilda uppdrag och projekt

GR deltar på såväl politisk som tjänstemannanivå i nätverk och har uppdrag som direkt eller indirekt faller inom ramen för styrgruppens ansvarsområde. Dessa, vilka bedöms pågå även under 2008, är bl.a.

- **ARC**; GR är medlem i Airport Regions Conference och har organisationens uppdrag att svara för generalsekretariatet, ett uppdrag som troligen förlängs t.o.m. 2008.
- **DART**; GR medverkar, tillsammans med Vägverket, Banverket, Västtrafik m.fl. parter i projektet Driftsättning av regional transportinformatik, som syftar till att underlätta för trafikanter och resenärer genom informationsåtgärder. Styrgruppen för miljö och samhällsbyggnad är styrgrupp för projektet.
- **Europakorridoren**; GR är medlem i organisationen och verkar aktivt i dess olika grupperingar för att bl.a. få Götalandsbanan till stånd.
- **Grön kemi**; GR samverkar tillsammans med länsstyrelsen i Västra Götalands län, Västra Götalandsregionen och BRG inom ramen för projektet Grön kemi/Clean Shipping, som syftar till att skapa en renare miljö.
- **Göken/Gökungen**; styrgruppen har, på delegation från förbundsstyrelsen, fördelat investeringsmedel för förbättringar av infrastruktur och miljö. Avsikten är att projekt som tilldelats medel ska vara avslutade senast under 2007.
- **Göta Älvs vattenvårdsförbund**; GR har uppdraget att administrera förbundets verksamhet. GR har tillsammans med vattenvårdsförbundet bildat ett vattenråd för Göta Älvs avrinningsområde som en följd av arbetet för att klara kraven i EUs vattendirektiv..
- **Göteborgsregionens luftvårdsprogram**; GR företräder medlemskommunerna i programmet, som även omfattar länsstyrelsen i Västra Göta-

lands län och medlemmar från näringslivet. Styrgruppen för miljö och samhällsbyggnad utgör den politiskt tillsatta delen av styrgruppen för luftvårdsprogrammet.

- **Kalkning**; GR svarar på uppdrag av länsstyrelserna och ett flertal medlemskommuner för kalkning av stora delar av Göteborgsregionen. Villkoren för uppdraget ses över under 2007.
- **Miljösamverkan Västra Götaland**; projektet, som är en samverkan mellan Västra Götalandsregionen, länsstyrelsen i Västra Götalands län, kommunförbunden (inkl. GR) och kommunernas miljöförvaltningar, syftar till att effektivisera miljö- och hälsoskyddsarbetet.
- **Via Lappia**; GR är medlem i intresseorganisationen, som arbetar för att stärka stråket E45 (tidigare riksväg 45) i hela dess stäckning till Karesuando.

Strategiska satsningsområden 2008

Styrgruppen har, som framgått ovan, ett betydande ansvar att följa och arbeta med en rad frågor inom sakområdena miljö och samhällsbyggnad. För 2008 tillkommer några frågor av strategisk betydelse:

- **Mark för näringslivet**; för att säkerställa regionens konkurrenskraft krävs att näringslivets behov av att utvecklas/investera kan tillgodoses. I samverkan med i första hand med BRG bör behoven kartläggas och en regional strategi för att möta behoven läggas fast.
- **Infrastruktur/investeringsplanering**; arbetet inför kommande nationella och regionala investeringsplaner har påbörjats genom ett initiativ från VGR. Tidplanen för detta arbete är ännu inte fastlagd, men arbetet kommer att vara en viktig del av inriktningen under 2007 och 2008. Formerna och besluten bakom GRs samordning av den regionala infrastrukturplaneringen bör ses över och stärkas inför kommande prioriteringsdiskussioner. Förbundsstyrelsens och medlemskommunernas beslut i dessa frågor bör förnyas senast under 2008.
- **Infrastruktur/finansiering**; frågan om nya former för finansiering av regional infrastruktur kommer troligen att väckas under 2007-08.

Styrgruppen bör bistå förbundsstyrelsen i beredningen av de frågor som kan komma att bli aktuella.

- **Hållbarhetsmodellen**; modellen med de tre dimensionerna (ekonomiska, ekologiska och sociala) behöver utvecklas vidare. I samband med arbetet kring uthållig tillväxt framhålls att modellen ska utvecklas vidare inom ramen för GRs politiska arbete. Vidare har pekats på utmaningarna i att minska utsläppen av koldioxid, minska oljeberoendet och att minska de sociala klyftorna.
- **Regional kretsloppsplan**; frågan om en regional kretsloppsplan bör aktualiseras senast under 2008. Frågor som är aktuella i ett regionalt och samverkansperspektiv är bl.a. hanteringen av förorenad mark och lokaliseringar av komposteringsanläggningar m.m.

Sociala styrgruppen

Styrgruppens vision

Det är attraktivt, spännande och tryggt att bo i Göteborgsregionen. Barn och unga får förutsättningar att växa upp i ett samhälle som inkluderar alla och där jag som invånare känner delaktighet. Äldre har möjligheter att utifrån sina individuella förutsättningar vidmakthålla och vidareutveckla sina positiva livsintressen. Som medborgare identifierar jag mig både med lokalsamhället och Göteborgsregionen.

För medlemskommunerna är det naturligt att samarbeta runt de utmaningar där samarbetet stärker den egna kommunen och/eller samtliga GR-kommuner.

Styrgruppens inriktning och bärande idé

Samverkan

Den sociala styrgruppen fungerar som en plattform för intressebevakning när medlemskommunerna gemensamt vill påverka samhället regionalt eller nationellt.

Samverkan kan även ta formen av att via GRs styrelse lämna rekommendationer till medlemskommunerna. I vissa fall resulterar samverkan i att GR, på uppdrag av kommunerna, driver verksamheten. Aktuella exempel är pågående projekt inom Kompetensstegen och Nationell Psykiatrisamordning.

Styrgruppen engagerar sig i frågor för att understödja etnisk integration.

Styrgruppen fungerar som resurs för medlemskommunerna för att bygga upp kompetensnivån för det europeiska arbetet, och även för att prak-

tiskt bistå kommunerna i detta arbete. Här finns särskild anledning att undersöka vilka satsningar som kan göras med stöd av EUs nya struktur- och gemenskapsprogram, gemenskapsprogrammet för social integration och sysselsättning, programmet för livslångt lärande och det nya ungdomsprogrammet.

Styrgruppen står bakom ett regionalt synsätt som innebär att man som enskild kommun kan stödja gemensamma initiativ som är bra i ett regionalt perspektiv, även om det inte alltid främst gynnar den egna kommunen.

Medborgarkraft

I ”Vision Västra Götaland – Det goda livet” betonas att resurser hos varje människa ska tas tillvara oavsett kön, ursprung, funktionshinder, sexuell läggning eller religion. Styrgruppen verkar för att understödja det civila samhällets och enskilda medborgares engagemang.

Uppföljning/utvärdering

Den sociala styrgruppen bistår kommunerna i deras gemensamma uppföljning och benchmarking av verksamheten. Detta ger medlemskommunerna bra förutsättningar för att fatta egna beslut om kvalitet och omfattning. En utveckling sker i riktning mot uppföljning av brukarnytta.

Att ha bra system för kostnadskontroll, uppföljning och utvärdering är i dag en självklarhet för kommunerna. Förutom de utvärderingar och uppföljningar som varje kommun gör, har det växt fram ett ökat intresse för gemensamma uppföljningar.

Under en rad av år har inom den sociala styrgruppens område utvecklats ett antal nyckeltal,

vilka huvudsakligen tar sikte på produktionskostnad. Efterhand har önskemålen om att gemensamt kunna följa upp kvalitet kommit fram.

Regional utveckling

En hållbar utveckling bygger på att de ekonomiska, ekologiska och sociala sektorerna utvecklas med stöd av varandra.

Kommunerna behöver rusta sig för att kontinuerligt möta förändringarna i samhället. De grundläggande förutsättningarna för att vidmakthålla och utveckla välfärdssamhället bestäms i grunden av hur samhället utformar generella politikområden som t ex. arbetsmarknad, bostäder och kollektivtrafik.

GR-kommunerna har genom den s.k. rådslagsprocessen kommit fram till att det är nödvändigt att arbeta vidare med de områden där Göteborgsregionen i praktiken fungerar som en funktionell region. Här har nu påbörjats ett arbete runt planeringen av bostäder och kollektivtrafik. Den sociala styrgruppen bidrar aktivt till denna process genom att lyfta fram de sociala aspekter som kan bidra till kvalitén i denna planering. För att på ett konstruktivt sätt kunna delta i planeringen samlar styrgruppen kunskap om olika sociala förhållanden och hur dessa samspelar med olika lösningar inom främst arbetsmarknads-, bostads- och kollektivtrafikområdena. Denna kunskap förs in i den samlade regionplaneringen.

Personalförsörjning och kunskapsutveckling

GR har en roll i att bedöma det personalbehov som kommunerna har gemensamt för de stora personalgrupperna inom det sociala området. En kontinuerlig dialog förs med högskolans institutioner om omfattning och innehåll i dessa utbildningar.

Framtida utmaningar

Göteborgsregionens medlemskommuner kan se fram mot en period där kraven på förutsägbarhet, kvalitet samt uppföljning av de sociala tjänsterna kommer att öka.

Kommunerna möter också medborgare som från andra situationer i livet är vana vid att göra val och att kunna styra den service man utnyttjar.

De människor som bor i regionen är vana vid att kunna röra sig geografiskt. Man kanske bor i en kommun, arbetar i en annan och tillbringar en del av sin fritid i en tredje kommun. Kommungränserna uppfattas därmed inte på samma sätt som tidigare när man var mera stationär. En regional utmaning blir att på olika sätt anpassa de sociala tjänsterna till denna ökade rörlighet.

De sociala klyftorna inom regionen motverkar utvecklingen på olika områden. En utmaning för den sociala styrgruppen är att i samverkan med övriga styrgrupper inom GR och även andra aktörer, ta initiativ som minskar dessa klyftor.

En grundförutsättning för detta är en väl fungerande arbetsmarknad, som även är tillgänglig för personer som i dag inte kommer in, bl.a beroende på olika arbetshandikapp.

Strategiska satsningsområden 2008

Rekommendationer till medlemskommunerna

Den sociala styrgruppen föreslår förbundsstyrelsen att i olika sammanhang lämna rekommendationer om gemensamt förhållningssätt och gemensam policy i frågor där det är angeläget att GR-kommunerna följer en enhetlig linje.

VästKom

GR engagerar sig via VästKom (Västsvenska kommunförbundens samorganisation) i frågor som gäller samarbete och gränssnitt mellan kommunerna och Västra Götalandsregionen när det gäller hälso- och sjukvårdsfrågor. Regelbundna överläggningar sker med övriga kommunförbund i Västra Götaland. Under år 2007 införs det nya Hälso- och sjukvårdsavtalet, och dess implementering följs upp under kommande år. Andra uppgifter blir upphandlingen av handikapphjälpmedel, samt IT-rutinen för utskrivningsklara patienter.

Styrgruppen som intressebevakare

Styrgruppen fungerar som gemensam plattform för att lyfta frågor och synpunkter till bl.a. regering och departement.

Medborgarkraft

Styrgruppen visar på vägar att utveckla det civila samhällets och de enskilda medborgarnas engagemang.

Uppföljning/utvärdering

Arbetet med att ta fram nyckeltal fortsätter i den omfattning som medlemskommunerna önskar.

Vidare tas med början 2007 initiativ för att utveckla kvalitetsindikatorer inom vård- och omsorgsområdet.

Regional utveckling

Med början 2007 utvecklar den sociala styrgruppen en kunskapsbas och ett förhållningsätt som underlättar ett konstruktivt deltagande i regionplaneringen.

Personalförsörjning och kompetensutveckling

Att kunna attrahera, vidareutveckla och behålla personal inom det sociala området är ett långsiktigt utvecklingsområde och en stor utmaning för kommunerna. GR-samarbetet spelar en viktig roll för att kunna genomföra sådana aktiviteter som den enskilda kommunen har svårt att klara på egen hand. Uppgifterna att koordinera och projektleda kommunala eller statliga initiativ ökar i omfattning.

Ett återkommande inslag är "Mötesplatserna", där medlemskommunerna för varandra visar upp goda exempel på verksamhet man bedriver. Exempel på sådana Mötesplatsarrangemang är Mötesplats IFO och Mötesplats LSS. Under 2008 planeras även Mötesplats Kompetensstegen. Detta arrangemang kommer att samla över 3000 deltagare från samtliga medlemskommuner.

Genomsnittsåldern bland de kommunanställda inom socialtjänstens område är förhållandevis hög. Detta innebär under kommande år ett omfattande nyrekryteringsbehov till sektorn. Under de senaste åren har också stor uppmärksamhet riktats mot kvaliteten i de sociala tjänsterna, vilket har en nära koppling till kunskapsnivån.

En kontinuerlig dialog förs med högskolan när det gäller omfattning och innehåll olika grund- och vidareutbildningar, främst socionom- och sjuksköterskeutbildningarna.

FoU i Väst

Vision

För att förverkliga visionen om det goda livet och GR som en attraktiv, spännande och trygg region att bo i krävs ett systematiskt regionalt lärande och regional kunskapsutveckling inom välfärdsområdet. FoU i Väst ska vara en självklar resurs i detta sammanhang.

Genom ett gränsöverskridande arbete över verksamhets- och professionsgränser ges goda förutsättningar att utifrån kunskap och beprövad erfarenhet möta människors behov av trygghet, gemenskap, god hälsa och delaktighet under livets alla skeden.

Bärande idé och löpande verksamhet

FoU i Väst ska stärka vardagsnära kunskapsutveckling genom att synliggöra erfarenheter och befintliga kunskaper inom ett brett kunskapsfält, utveckla ny kunskap och visa på goda exempel. FoU i Väst ska bidra till att GR är en lärande region när det gäller välfärdsfrågor och underlätta för olika huvudmän att lära av varandra. FoU-projekt ska präglas av delaktighet och dialog.

Arbetsformer

Studier, utvärderingar och dialogtillfällen för erfarenhetsutbyte och kartläggningar initieras av GR-kommunerna samt av hälso- och sjukvården i Västra Götalandsregionen. FoU-projekt med brukarperspektiv och/eller fokus på samverkan prioriteras. Arbetsätten för FoU-projekten utvecklas genom dialog med berörda och resultat återförs kontinuerligt till verksamheterna för att på så vis bidra till lärande och verksamhetsförbättringar. Erfarenheter från enskilda projekt sprids inom GR genom FOURUM, rapporter, seminarier och webbplats.

Seminarier för politiker, medarbetare och chefer anordnas kontinuerligt, ofta i samarbete med Göteborgs universitet, Vårdalinstitutet, Sahlgrenska akademien, länsstyrelsen, SBU (Statens beredning för medicinsk utvärdering), Socialstyrelsen och Sveriges Kommuner och Landsting.

Strategiska satsningsområden 2008

Samverkan och samarbete

Förebyggande och främjande arbete för barn och unga

En prioriterad målgrupp för forsknings- och utvecklingsinsatser som stärker samverkan är barn och ungdomar. Skola, arbetsförmedling, fritid, socialtjänst, barnpsykiatri, barnhälsovård och ungdomsmottagningar kan genom FoU-insatser bygga gemensam kunskap för främjande och förebyggande arbete med barn och unga. Framför allt är det viktigt att arbeta med satsningar som avser att stärka de ungas delaktighet i samhället.

Ungdomsstyrelsen har beviljat medel för att skapa en arena i Göteborgsregionen för att utveckla ett främjande och förebyggande perspektiv i arbetet med ungdomar. Frågor som kan bli aktuella på denna arena är: Hur möter man ungdomar med missbruk och kriminalitet med ett främjande perspektiv? Hur kan man tillvarata och utveckla ungdomars egen kraft?

FoU i Väst utvärderar Ungdomsstyrelsens satsning i Göteborgsregionen.

Under 2008 kommer implementeringsstudien av VästBus att avslutas. Resultat och erfarenheter från studien kommer att kunna bidra till en fortsatt bra utveckling av samverkansarbetet.

Socialt arbete, vård och omsorg

Inom socialt arbete samt vård- och omsorgsarbete har målgrupperna ofta så komplexa behov att insatser från yrkesgrupper med olika kompetenser och från skilda vårdgivare är nödvändiga. Samverkan behöver utvecklas för att skapa synergieffekter, rationaliseringar och kvalitetsförbättringar. Ambitionen för FoU i Väst är att skapa konkreta kunskapsprojekt som utgår från en helhetssyn på människors behov.

Människor med psykiska funktionshinder möter svårigheter i kontakten med psykiatri (såväl äldre-, vuxen- som barnpsykiatri) och socialtjänsten. Genom en bättre samordning av FoU-insatser och resurser mellan kommunalförbunden och Västra Götalandsregionen kan en gemensam kunskapsutveckling för att bättre möta dessa målgruppers behov främjas. Under 2008 kommer en övergripande utvärdering av betydelsen av projekt i Västra Götalands län inom ramen

för den Nationella psykiatrisamordningen att avslutas. Dessutom avslutas successivt utvärderingar av enskilda projekt. Resultat och erfarenheter från de olika utvärderingarna och studierna kommer att spridas och diskuteras och kommer att kunna bidra till en utveckling av psykiatrisamverkan kring barn, unga och vuxna.

För personer som har missbruksproblem kan det vara svårt att få ett samordnat stöd. FoU i Väst planerar att tillsammans med psykiatri, kriminalvården och Göteborgs universitet utforma kunskaps- och forskningsinsatser som kan ge olika aktörer en god kunskapsbas.

Ansvar för en stor del av hälso- och sjukvårdsinsatserna för äldre ligger idag på kommunerna. För att skapa en god och säker vård och omsorg för de äldre och för att på bästa sätt ta vara på resurser, behöver samverkans- och organisationsformer utvecklas mellan länsjukvård, primärvård och kommuner. Speciellt viktiga områden för forskning och utveckling och samverkan är rehabilitering, läkemedelsfrågor, äldres boende, stöd till multisjuka äldre och den palliativa vården.

Inom dessa områden avslutas under 2008 flera projekt som kommer att få betydelse i samverkan. Närsjukvård utvecklas nu inom Västra Götalandsregionen samtidigt som ett nytt hälso- och sjukvårdsavtal mellan regionen och kommunerna träder ikraft våren 2007. FoU i Väst följer dessa och andra förändringar.

Medborgarkraft

I "Vision Västra Götaland – Det goda livet" betonas att resurser hos varje människa ska tas till vara oavsett kön, ursprung, funktionshinder, sexuell läggning eller religion. FoU i Väst genomför successivt projekt som stärker och utvecklar metoder för det civila samhällets och enskilda medborgares engagemang.

Uppföljning/utvärdering

Ett av huvuduppgifterna för FoU i Väst är att på olika sätt ge stöd i utvärderingsarbete samt öka kompetensen och intresset för utvärdering. Vilket blir resultatet av den ena eller andra vårdformen eller sociala insatsen? Vad hjälper vem och när? Medarbetare inom GR-kommunerna och Västra Götalandsregionen erbjuds stöd för att genomföra

egna utvärderingar. FoU i Väst genomför utvärderingar på vetenskaplig grund på uppdrag av och i dialog med kommunerna och Västra Götalandsregionen, företrädesvis med fokus på samverkan och utifrån brukarperspektiv.

Regional utveckling för hållbarhet och tillväxt

Det är viktigt att belysa och skapa kunskaper om de ömsesidiga sambanden mellan å ena sidan sociala faktorer och folkhälsofaktorer samt å andra sidan den regionala utvecklingen. Viktiga frågor är: Vilken betydelse kan satsningar inom regional utveckling få för sociala villkor och folkhälsa? Kan socialtjänst samt hälso- och sjukvård bidra till ökad tillväxt i Göteborgsregionen? Vilken betydelse kan förändringar i den fysiska miljön – genom bland annat investeringar i infrastruktur, transport- och bebyggelseutveckling – få för sociala villkor och folkhälsa?

FoU i Väst/GR kommer under 2008 att avsluta studien om en "Kollektivtrafik för alla". Resultat och erfarenheter från studien och förändringsprojektet i Göteborgs Stad kommer att spridas och diskuteras och kan på så vis bidra till en utveckling av en kollektivtrafik för alla i hela GR-området.

Kunskapsförsörjning och kompetensutveckling

Medarbetare inom kommunerna och Västra Götalandsregionen erbjuds oavsett utbildning möjlighet att med stöd av forskare genomföra fördjupningsarbeten, utvärderingar och studier. Att delta i olika FoU-projekt är attraktivt och ses som ett led i kompetens- och kunskapsutveckling.

Europeiskt samarbete och erfarenhetsutbyte

Sverige är en del av EU med många likartade möjligheter och utmaningar. Inom EU har länderna mycket att vinna på kunskapsutveckling och erfarenhetsutbyte.

Inom EUs ramprogram 7 kommer det att finnas möjlighet att bygga upp sociala forskningsplattformar (SMRP, Socially Motivated Research Platforms) för att utveckla kunskaper i syfte att

framgångsrikt hantera framträdande samhälleliga problem, till exempel inom ovan nämnda områden. Plattformarna ska utvecklas genom samarbete mellan högskolor, universitet och offentlig sektor i Europa. Stor vikt kommer att läggas vid dialog, lärande och kunskapspridning.

Det är en utmaning för GR och FoU i Väst att medverka till att bilda forskningsplattformar och nya forskningsnätverk i Europa, som kan få betydelse för såväl den europeiska som den regionala utvecklingen.

Framtida utmaningar

Äldre som resurs och äldres hälsa

Andelen äldre människor antas öka kraftigt under de närmaste årtiondena efter att ha legat konstant de senaste 20 åren. Ofta beskrivs den förväntade utvecklingen som problematisk och äldre ses som en försörjningsbörda. Kan det finnas vinster för ett samhälle med en stor andel av befolkningen som pensionerade, vinster i energi och resurser? Vad behövs för att äldre människor ska kunna vara fortsatt aktiva och bidra till en god välfärdsutveckling? På vilket sätt kan bostadsplanering, resmöjligheter och nätverk få en betydelse för människors självständighet, delaktighet och kreativitet?

FoU i Väst ska bidra till att ta vara på och utveckla kunskaper och erfarenheter för att stärka och öka äldres engagemang i samhällsutvecklingen.

Andelen *äldre äldre* förväntas också öka och därmed också behovet av sammanhållen vård och omsorg. FoU i Väst ska bidra till att äldreomsorg och äldreomsorg är av hög kvalitet och att den styrs av människors behov snarare än av organisatoriska gränser.

Utveckling genom etnisk mångfald

Göteborgsregionen präglas av etnisk mångfald där olikheter ska främjas och utvecklas. Den etniska mångfalden innebär en potentiell möjlighet för den regionala tillväxten.

FoU-projekt ska ha ett mångfaldsperspektiv. Särskilda aktiviteter som ökar kunskaper kring etniska gruppers villkor, förutsättningar och möjligheter skall anordnas för att förstå och se värdet av människors resurser och för att utveckla

krafter som främjar allas delaktighet i vid bemärkelse. Projekt som avser att förbättra och utveckla ungas delaktighet i samhället ska ha hög prioritet.

Hållbar utveckling

I skrivelsen ”Strategiska utmaningar – en vidareutveckling av svensk strategi för hållbar utveckling” från mars 2006 redovisar regeringen olika utmaningar för hållbar utveckling. Bland annat nämns en god hälsa som en viktig förutsättning och att det är en utmaning att möta den demografiska utvecklingen. FoU i Väst ska verka för att kunskaper utvecklas och erfarenheter tas till vara för att stärka den sociala och mänskliga dimensionen för hållbar utveckling och regional tillväxt.

Utbildningsgruppen

Utbildningsgruppens vision

Elevers behov står i centrum

Utbildningsgruppen är GRs politiska styrgrupp för regiongemensamma satsningar på det livslånga lärandets område och den utses av GRs förbundsfullmäktige. Visionen för gruppens arbete är att ”den studerandes behov och önskemål ska sättas i främsta rummet, att den som studerar ska ha stor frihet att, i progressiva och spännande lärmiljöer av mycket god standard, utveckla sina kunskaper och insikter, utan hänsyn till begränsningar av t.ex. geografisk, administrativ, social och kulturell art” (Utbildningsgruppens mål för det livslånga lärandet).

Under devisen ”Gemensamma satsningar på livslångt lärande är en garant för medborgarkraft, bärkraft, konkurrenskraft, för fortsatt utveckling av ett demokratiskt samhälle” har Utbildningsgruppen etablerat ett långtgående regionalt samarbete på utbildningsområdet, vilket bl.a. belyses i den statliga Gymnasiekommitténs slutbetänkande;

”GR har sedan starten 1995 på ett för Sverige unikt sätt utvecklat en regional samverkan på utbildningsområdet i de 13 kommuner som ingår i GR”.

Detta förslag till inriktning av gruppens arbete 2008 tar sin utgångspunkt i de regionalpolitiska utbildningsmål som förbundsstyrelsen, efter en bred remissomgång i medlemskommunerna, fattat beslut om. Där formuleras ovanstående vision på utbildningsområdet för GRs medlemskommuner samt anges mål och ett antal regiongemensamma insatser till stöd för att nå uppsatta mål. Nedan angivna förslag till satsningsområden 2008 ska alltså ses som det strategiska, regionala bidraget syftande till att verka i visionens riktning och till

stöd för arbetet med måluppfyllelse. De regionalpolitiska utbildningsmålen, verksamhetsberättelse för 2007 samt regionala statistiska bilder av utbildningslandskapet finns presenterade på adress (www.GR2008.to)

Sammanfattningsvis konstateras att Utbildningsgruppen har formulerat en vision, där eleven sätts i främsta rummet, fastställt mål och arbetsformer för verksamheten samt infört webbaserade system för fortlöpande uppföljning av uppsatta mål och för den benchmarking som pågår kontinuerligt.

Utbildningsgruppens mål

I Utbildningsgruppens regionalpolitiska utbildningsmål anges följande kvalitativa och kvantitativa mål.

Kvalitativa mål

- Utbildningen i Göteborgsregionen ska vara av mycket hög kvalitet och stå sig väl vid fördjupade internationella jämförelser.
- Alla som studerar, ska erhålla kunskaper och insikter som gör dem mycket väl rustade för kommande yrkes- och vardagsliv.
- All utbildning och dess institutioner ska vara utvecklingsbenägna och mottagliga för impulser från arbetslivet.
- Utbildningen i Göteborgsregionen ska i sin inriktning och form ta sin utgångspunkt i relevanta och verkliga förhållanden och problem.
- Utbildningen ska främja goda kunskaper och ge förutsättningar för högkvalitativ forskning, inte minst inom områdena pedagogik/didaktik, matematik, naturvetenskap och teknik.

Kvantitativa mål

- Alla invånare födda 1980 eller senare ska erhålla motsvarande gymnasial utbildning, med hänsyn till att tiden för att uppnå detta är individuell.
- Minst 50 procent av invånarna i regionen födda 1983 eller senare ska ha genomfört eftergymnasial utbildning cirka 12 år efter avslutade gymnasiestudier.
- Alla invånare födda före 1983 ska ha gynnsamma förutsättningar för att erhålla eftergymnasial utbildning. Den kapacitet i form av högskoleplatser som erfordras ska uppnås inom fem år.
- Alla invånare ska oavsett tidigare utbildning ges möjlighet till återkommande utbildning/kompetensutveckling.

De kontinuerliga kostnads- och kvalitetsjämförelser, som förutsätts för att följa upp dessa målsättningar, visar att samarbetet ger positiva effekter. Regional samverkan är bevisligen kostnadseffektiv och den utvecklar dessutom utbildningarnas kvalitet. Vid en jämförelse med de två andra storstadsregionerna visar det sig bl.a. att GRs medlemskommuner som grupp har:

- Lägst kostnad för för- och grundskoleverksamheten
- Lägst kostnad för gymnasieskolan
- Högst andel behöriga elever till gymnasieskolan
- Minst antal elever som går det individuella programmet
- Flest elever som fullföljer gymnasiet inom fyra år
- Högst andel elever som är behöriga till universitet och högskola.

Vidare kan i detta sammanhang konstateras att:

- Göteborgsregionens drygt 35 000 gymnasieungdomar kan välja mellan cirka 60 skolor och över 300 utbildningar.
- Cirka 20 000 lärare och ledare årligen deltar i Pedagogiskt Centrums satsningar på kompetensutveckling för yrkesverksamma.
- Drygt 550 skolor får sin läromedelsförsörjning tillgodosedd och tack vare denna samverkan sparar uppskattningsvis 15 mkr årligen. Utöver detta får eleverna "GRöna Läromedel" genom att trafikarbetet i samband med distribution reduceras med 80 procent.
- Webbplatsen www.praktikplatsen.se erbjuder över 3 000 praktikarbetsplatser till cirka 10 000 elever.

- GRs samtliga webbplatser för livslångt lärande har över 500 000 besök årligen.
- Cirka 180 000 barn och unga får utbildning från och med förskolan till och med gymnasieskolan och detta till en kostnad av cirka 13 640 mkr.
- Inom GRs kommuner får nära 30 000 vuxna utbildning i form av komvux, särsvux och sfi till en kostnad av cirka 620 mkr.

Framtida utmaningar

I såväl Utbildningsgruppens regionalpolitiska utbildningsmål som i kommunernas och Västra Götalandsregionens gemensamma "Vision Västra Götaland – Det goda livet", betonas vikten av satsningar på det livslånga lärandet. Stor samstämmighet råder mellan GRs och VGRs syn på värdet av ett vitalt utbildningslandskap. Detta har stor betydelse med anledning av de stora utmaningar som Göteborgsregionen, Västra Götalandsregionen och landet som helhet står inför.

Konkurrensen om bl.a. arbetstillfällen, kompetenta medarbetare och företagsetableringar förutspås hårdna väsentligt. Ett stort antal nationer gör idag kraftfulla satsningar på utbildningsområdet. Utvecklingen innebär att, inte bara jobb med låga förädlingsvärden flyttar utomlands, utan också mer kvalificerade uppgifter såväl som forsknings- och utvecklingsverksamhet.

Ska Sverige som ett litet, exportberoende land förhållandevis långt från de stora marknaderna klara konkurrensen i framtiden är satsningar på det livslånga lärandet den mest verkningsfulla åtgärden. För att klara denna utmaning både kostnads- och kvalitetsmässigt är samverkan utbildningsaktörer och skolhuvudmän emellan en grundförutsättning. Kraven på förnyelse, ökad effektivitet och kvalitetsförbättringar i utbildningssystemen är höga. Det är mot denna bakgrund regional samverkan och interkommunalt samarbete på utbildningsområdet ska ses.

De regiongemensamma insatserna på det livslånga lärandets område syftar sammantaget till att bidra till skapandet av så goda lärmiljöer som möjligt för dem som bor och verkar i Västsverige. Vid sidan av detta tillväxtfrämjande perspektiv bidrar investeringar i livslångt lärande också till människors möjligheter att leva ett rikt liv i en levande demokrati. De utgör en grundförutsättning för aktivt deltagande i samhällsutvecklingen.

I ett föränderligt samhälls- och arbetsliv är det livslånga lärandet en avgörande jämlikhetsfråga.

Bärande idé och löpande verksamhet

Ledande i kompetens- och kunskapsutveckling

Utbildningsgruppen utses av förbundsfullmäktige och har myndighetsuppgifter för medlemskommunernas räkning. Vissa av Utbildningsgruppens verksamhetsdelar är fastställda i förbundsordningen, andra regleras i avtal, överenskommelser och avsiktsförklaringar.

Visionen rymmer två utmaningar, dels gemensamma satsningar i syfte att utveckla lärmiljöer och pedagogisk kompetens hos de utbildningsverksamma i medlemskommunerna, dels arbetet med att skapa ett så öppet utbildningslandskap som möjligt.

Den pedagogiska utmaningen återfinns i förbundsordningen men också i avtal som reglerar samverkan kring skola och arbetslivskontakter samt avseende benchmarking.

Även arbetet med att skapa det öppna utbildningslandskapet är accentuerat i förbundsordningen.

Regionala samverkansavtal finns för gymnasieskolan, gymnasiesärskolan, naturbruksgymnasiet och vuxenutbildningen. Överenskommelser kring interkommunala ersättningar finns för samtliga de skolformer som kommuner ansvarar för, obligatorisk särskola och förskoleverksamhet exkluderade.

Utbildningsgruppens verksamhet legitimeras i första hand av det myndighetsuppdrag som medlemskommunerna delegerat liksom i avtal, överenskommelser och avsiktsförklaringar huvudsakligen GR och GRs medlemskommuner emellan. Legitimiteten förstärks också genom samarbetet mellan GR och andra viktiga samhällsaktörer såsom universitet och högskola, arbetsmarknadens organisationer och statliga myndigheter med bäring mot utbildningsområdet.

Arbetsformer

För att nå de ovan angivna målen krävs stora insatser lokalt, kommunalt och regionalt.

Den samverkan som GR etablerat på skol-/utbildningsområdet grundas på att den ger kom-

munerna och regionen uppenbara mervärden och tjänar därmed de regionalpolitiska målen syften.

Skalfördelar – en arena för sambruk

Regionen som helhet utgör ett större underlag än varje enskild kommun för att ge bredd, djup och kvalitet i olika former av service till regionens utbildningsanordnare. Här intar satsningar till stöd för skolutveckling en särställning. Detta mot bakgrund av den vikt som måste läggas vid en ny syn på lärande för att angivna visioner och mål ska kunna infrias.

Katalysator – ett forum för kunskaps-, idé- och erfarenhetsutbyte

Spjutspetskunnande och goda exempel i enskilda kommuner kan i det regionala samarbetet göras tillgängligt för övriga kommuner i regionen. Av central betydelse på detta område är dialogen kring skolans kvalitetsutveckling, där s.k. benchmarking i GRs nätverk torde vara ett verktygsfullt redskap i arbetet för att utveckla regionens skolor.

Regional styrka – en plattform för gemensamt agerande

Då kommunerna har gemensamma intressen att bevaka i utbildningsfrågor, ger regionens samlade tyngd större genomslag mot omvärlden än vad kommunen skulle kunna åstadkomma genom enskilt agerande. I detta sammanhang har dialogen med Göteborgs universitet kring lärarutbildningen intagit en särställning.

I syfte att få god utväxling och effektivitet när det gäller regionala insatser på utbildningsområdet har följande arbetsformer utarbetats och fastställts:

- Utvecklingsarbete och interkommunalt sambruk bedrivs helt integrerat. Detta innebär att det finns dels ett utvecklingsuppdrag, dels ett löpande serviceuppdrag, båda till kontinuerligt stöd för skolornas vardagsverksamhet.
- En strategi för hur medlemskommunernas politiker och tjänstemän ska samagera har utvecklats, där roll- och ansvarsfördelning mellan politiker och tjänstemän är tydlig, såväl på GR som mellan medlemskommunernas tjänstemän och deras politiker.

- Utbildningsgruppens arbete sker ofta i interorganisatorisk samverkan med andra huvudmän och samarbetspartners. Vid sidan av detta samarbete är de nätverk och arbetsgrupper som etablerats av central betydelse för genomförandet av de regionalpolitiska utbildningsmålen.

När det gäller både samverkan med andra organisationer och nätverksarbetet kan rationalitetsvinster noteras. Samverkanspartners och nätverk besitter kunskaper och kompetenser, har idéer och erfarenheter som är av stort värde i Utbildningsgruppens arbete, vars insats i många sammanhang blir att svara för processer, nätverksorganisering, kontaktverksamhet etc.

Samverkanspartners och nätverk bidrar med den specialistkompetens som erfordras för att nå uppsatta mål.

Strategiska satsningsområden 2008

Utbildningsgruppens löpande verksamhet finns utförligt redovisad i olika underlag på www.gr2008.to. Inom ramen för detta löpande arbete pekar Utbildningsgruppen ut nedanstående satsningsområden som särskilt viktiga 2008. Aktiviteterna ska dels bidra till en gynnsam pedagogisk utveckling för de elever/studerande som bor i GRs 13 medlemskommuner, dels stimulera arbetet med att skapa ett så öppet utbildningslandskap som möjligt. Dessa båda perspektiv utgör kärnan i Utbildningsgruppens vision.

Pedagogisk utveckling

När det gäller pedagogisk utveckling betonas vikten av

- att fördjupa benchmarking-arbetet/idé- och erfarenhetsutbytet som ett stöd för kvalitetsutvecklingen i regionens skolor,
- att vara i framkant när det gäller nyttjandet av de digitala medier som utvecklas i mycket snabb takt och som kommer att vara verkningsfulla verktyg i allt pedagogiskt arbete,
- att satsa på de yrkesverksammars kompetensutveckling kring entreprenörskap, upplevelse-baserat lärande, skolbibliotekens pedagogiska roll, barns tidiga utveckling, elevens trygghet och hälsa i skolan,

- arbete med kvalitetssäkring och förmedling av arbetslivskontakter,
- kompetensutveckling av och nätverksbyggande kring studie- och yrkesvägledare,
- att fortsätta arbetet med att integrera EUs program för livslångt lärande och det nya strukturfondsprogrammet i det utvecklingsarbete och den kompetensutveckling som genomförs för personal och ledare inom utbildningssektorn.

Det öppna utbildningslandskapet

Här prioriteras

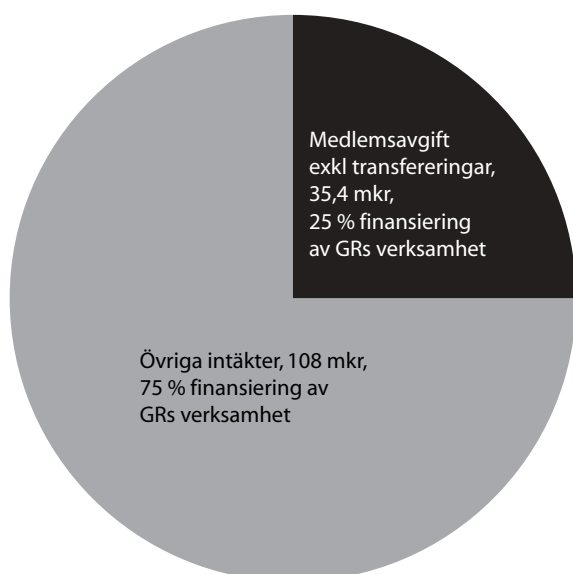
- fördjupad samverkan på för- och grundskoleområdet,
- framtagande av klusterstrategier inom gymnasieskolan inte minst med tanke på den kvalitetsutveckling som krävs och det minskade elevunderlag som gymnasiet kommer stå inför de kommande åren,
- samverkan kring vuxnas lärande,
- utveckling av intagningsverksamheten i syfte att denna ska utgöra en skoladministrativ resurs.

Resursfördelning

Omsättningens proportioner 2008

Totalt förväntas GR omsätta 168,7 mkr 2008. Finansieringen av GRs verksamhet kan delas upp i två delar; ”medlemsavgift” respektive ”övriga intäkter”. Övriga intäkter, 108 mkr, motsvarar 64 procent av omsättningen och utgörs av kurser, konferenser, seminarier, pedagogiskt centrum, skola–arbetslivsverksamhet, konsultationer, gymnasieintagning, läromedelsförsäljning, FoU i Väst, erhållna bidrag och liknande. Köparna, som är både kommuner och friskolor, deltar efter eget behov.

Medlemsavgiften baseras på medlemskommunernas invånarantal och fastställs årligen av förbundsfullmäktige. En del av medlemsavgiften transfereras till andra organisationer. GRs verksamhet exklusive transfereringar är finansierad till 25 procent av medlemskommunerna och till 75 procent av externa intäkter.

Kommunernas medlemsavgift till GR

Medlemsavgiften för 2008 föreslås vara på oförändrad nivå. Då invånarantalet ökar innebär det en höjning för åren 2006–2007 med 0,8 procent årligen och för år 2008 med 0,9 procent.

Kkr	2004	2005	2006	2007	2008
Ale	1.760	1.770	1.790	1.799	1.820
Alingsås	2.406	2.420	2.436	2.453	2.476
Göteborg	32.347	32.560	32.789	33.029	33.335
Härryda	2.101	2.126	2.157	2.183	2.199
Kungsö.	4.534	4.608	4.679	4.755	4.826
Kungälv	2.582	2.599	2.606	2.636	2.652
Lerum	2.422	2.444	2.467	2.486	2.521
Lilla Edet	886	884	879	878	876
Mölnadal	3.888	3.918	3.933	3.966	4.001
Partille	2.254	2.261	2.267	2.285	2.290
Stenungsö.	1.482	1.518	1.549	1.563	1.576
Tjörn	1.010	1.014	1.023	1.023	1.018
Öckerö	816	823	827	833	833
Summa	58.487	58.945	59.402	59.889	60.423
kr/inv	68,11	68,11	68,11	68,11¹	68,11

¹⁾ Medlemsavgiften 2008 är beräknad utifrån uppgift från SCB om befolkning den 30/9 2006. Avgiften ska baseras på befolkningstal per 31/12 2006, och ska därför ses som preliminär.

Transfereringar till andra organisationer

En del av GRs medlemsavgifter transfereras sedan flera år till andra regionala organisationer, främst till Business Region Göteborg (näringslivsfrågor), Västkuststiftelsen (naturvård), Göteborg & Co (turism) och VästKom (Västsvenska Kommunförbundens samorganisation). Under år 2008 föreslås transfereringar enligt följande:

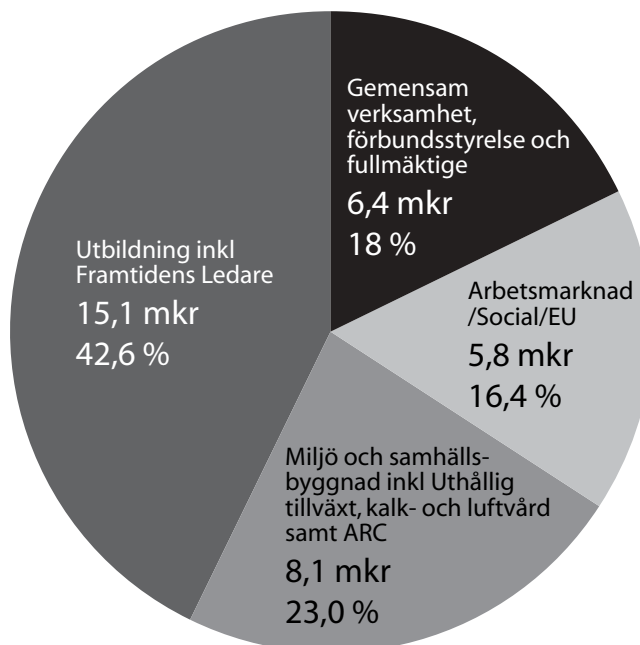
	Mkr	motsv.kr/inv
• BRG	20,00	22,54
• Europakorridoren m fl	0,79	0,89
• Göteborg & Co	1,10	1,24
• Västkuststiftelsen	1,37	1,54
• VästKom	1,77	2,00
Summa	25,03	28,21

Övriga intäkters utveckling

De övriga intäkterna har haft en positiv utveckling under många år. GR har på detta sätt hållit tillbaka behovet av höjd medlemsavgift. Samtidigt har det varit viktigt att bibehålla och till och med utöka kompetensen som kommunerna har tillgång till via GR. Därför har GR försökt att finna andra former för finansiering. Övriga intäkter har ökat med 238 procent mellan åren 1994 och 2005. År 2006 är ytterligare en ökning av övriga intäkter budgeterad. Åren 2007-2008 förväntas övriga intäkter minska. Två förklaringar är att det externfinansierade Valideringscentrum blir ett eget bolag (tidigare en verksamhet inom GR) och att ett stort bidragsfinansierat EU-projekt avslutas (Växtkraft Mål 3, cirka 15 mkr). Nya verksamheter har dock tillkommit.

Medlemsavgiftens fördelning på verksamheten

Efter det att GR genomfört transfereringar enligt ovan återstår 35,4 Mkr (58,6 procent) av medlemsavgiften som en delfinansiering till GRs politiska uppdrag. Denna del är tänkt att fördelas på verksamheten inom GR enligt följande:

Sammanfattande bild över budgeten

I den sammanfattande bilden nedan har 2007 års budget uppdaterats efter förbundsfullmäktiges möte i juni 2006. Uppdateringarna avser medlemsavgift enligt invånarantal per 2005-12-31. Även siffrorna för kända övriga intäktsposter och utgiftsposter (t.ex. löner, transfereringar) har justerats.

INTÄKTER	Medlemsavgifter				Övriga intäkter				Totalt			
	2005	2006	2007	2008	2005	2006	2007	2008	2005	2006	2007	2008
	REV.				REV.				REV.			
BUDGET	BUDGET	BUDGET	BUDGET	BUDGET	BUDGET	BUDGET	BUDGET	BUDGET	BUDGET	BUDGET	BUDGET	BUDGET
Verksamhet												
Förbundsledn, ADA o Gemensamt	5884	5662	5824	6108	1827	1098	804	654	7711	6760	6628	6762
FoU i Väst ¹	0	0	0	0	8139	9099	12112	12107	8139	9099	12112	12107
Utbildning	14393	14393	14393	14393	69922	70131	70165	70165	84315	84524	84558	84558
Framtidens ledare	700	700	700	700	1576	1670	3819	3819	2276	2370	4519	4519
Valideringscentrum	0	0	0	0	24980	28280	0	0	24980	28280	0	0
Kompetens ²	5805	5805	5805	5805	8524	17075	23186	11510	14329	22880	28991	17315
Miljö- och samhällsbyggnad	6289	6271	6761	7164	2808	1132	5877	5877	9097	7403	12638	13041
-Kalk- o luftvård	787	660	778	660	2700	2814	3840	3840	3487	3474	4618	4500
-ARC	450	595	560	560	55	55	309	309	505	650	869	869
S:a verksamhet	34 308	34 086	34 821	35 390	120531	131 354	120 112	108 281	154 839	165 440	154 933	143 671
Trans. till mindre organisationer												
BRG	20000	20000	20000	20000	0	0	0	0	20000	20000	20000	20000
Västkoststiftelsen	1339	1349	1356	1368	0	0	0	0	1339	1349	1356	1368
Göteborg & Co	1100	1100	1100	1100	0	0	0	0	1100	1100	1100	1100
Västkom	1600	1744	1759	1774	0	0	0	0	1600	1744	1759	1774
Europakorridoren m.fl.	598	1123	853	791	0	0	0	0	598	1123	853	791
S:a transfereringar	24 637	25 316	25 068	25 033	0	0	0	0	24 637	25 316	25 068	25 033
SUMMA INTÄKTER	58 945	59 402	59 889	60 423	120 531	131 354	120 112	108 281	179 476	190 756	180 001	168 704
Personal och personalrelaterade kostnader											56369	45000
Köpta tjänster och material											66162	60000
Övrigt											57470	63704
SUMMA KOSTNADER	-58 945	-59 402	-59 889	-60 423	-120 531	-131 354	-120 112	-108 281	-179 476	-190 756	-180 001	-168 320
RESULTAT	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

1) Kommunerna medverkar med 4 kr per invånare och år i FoU i Väst. Dessutom medverkar Västra Götalandsregionen med 2 mkr, och Socialstyrelsen med 400 kkr. Övriga intäkter utgörs av projektmedel och avgifter.

2) Här ingår även arbetsmarknads-, EU- och sociala området.

Balansbudget och nyckeltal 2007–2008

Soliditeten förväntas öka 2006. Tillgångssidan har minskats pga. en reduktion av kortfristiga fordringar. Finansiella anläggningstillgångar ökar pga. att Valideringscentrum blir ett av GR helägt dotterbolag. Inga stora investeringar sker i anläggningstillgångar, vilket gör att deras värde skrivs av och minskar. Soliditeten förväntas vara på 2006 års nivå även åren 2007–2008.

Kassalikviditeten ökar 2006. Kundfordringarna och även skuldsidan minskar. Likviditeten förväntas öka även åren 2007–2008. Kassaflödet ökar 2006 för att sedan minska.

Soliditet definieras här som eget kapital i förhållande till totala tillgångar (rensat från Göteborgsöverenskommelsen och Gryning). Soliditeten anger den finansiella ställningen på lång sikt, dvs. soliditeten visar vilken beredskap det finns för att möta oförutsedda händelser, ev. framtida resultatförsämringar m.m.

Kassalikviditet definieras här som förhållandet mellan omsättningstillgångar exklusive varulager och kortfristiga skulder (rensat från Göteborgsöverenskommelsen). Kassalikviditeten visar vilken beredskap som finns för att klara de löpande betalningarna.

Kassaflödet syftar till att redovisa flödet av pengar och är summan av in- och utbetalningar under året.

Belopp i mkr	Bokslut 2005-12-31	Prognos 2006-12-31	Budget 2007-12-31	Budget 2008-12-31
TILLGÅNGAR				
<i>Anläggningstillgångar</i>				
Immateriella och materiella anläggningstillgångar	5,0	3,3	3,3	3,3
Finansiella anläggningstillgångar	18,9	19,1	19,1	19,1
<i>Summa anläggningstillgångar</i>	<i>23,9</i>	<i>22,4</i>	<i>22,4</i>	<i>22,4</i>
<i>Omsättningstillgångar</i>				
Varulager mm	6,3	7,0	7,0	7,0
Kortfristiga fordringar	54,3	16,5	16,5	16,5
Likvida medel	19,9	33,0	31,9	31,0
Medel för Göteborgsöverenskommelsen	67,6	47,5	14,9	0,0
<i>Summa omsättningstillgångar</i>	<i>148,1</i>	<i>103,9</i>	<i>70,3</i>	<i>54,5</i>
SUMMA TILLGÅNGAR	172,0	126,4	92,7	76,9
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER				
Eget kapital	28,8	29,4	29,4	29,4
- därav årets resultat	1,7	2,0	0,0	0,0
Avsättningar	0,0	1,3	0,0	0,0
Kortfristiga skulder	143,3	95,7	63,3	47,5
SUMMA EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER	172,0	126,3	92,7	76,9
Soliditet (exkl Gryning och Göken)	16,3%	23,6%	24,0%	24,4%
Likviditet (exkl Göken)	105,1%	117,4%	120,3%	163,0%
Kassaflöde exkl Göken, mkr	-13,4	13,0	-1,0	-1,0

Kommunal samverkan – regional styrka

Göteborgsregionen är en näringsgeografiskt sammanhängande region med en gemensam bostads- och arbetsmarknad. Därför är det nödvändigt att kommunerna löser frågor tillsammans inom olika områden.

GR (Göteborgsregionens kommunalförbund) är en samarbetsorganisation för 13 kommuner i Västsverige – Ale, Alingsås, Göteborg, Härryda, Kungälv, Lerum, Lilla Edet, Mölndal, Partille, Stenungsund, Tjörn och Öckerö.

GRs uppgift är att verka för samarbete över kommungränserna och vara ett forum för idé- och erfarenhetsutbyte i regionen.

Verksamheten inom GR ska vara till kommunal nytta, samtidigt som den ska stärka regionen, både nationellt och internationellt. Det övergripande syftet är att skapa en attraktiv region med goda levnadsvillkor för alla invånare.

Sammanfattningsvis har GR till uppgift att

- skapa nätverk, sprida idéer och stimulera till erfarenhetsutbyte,
- svara för planering av regional karaktär,
- aktivt bevaka regionens intressen genom uppvaktningar, remissyttranden etc,
- driva gemensamma utvecklingsprojekt tillsammans med medlemskommunerna,
- samordna och stödja kommunerna med kompetenshöjande insatser,
- medverka till en gemensam plattform för omvärldsorientering, debatt och förmedling av framtidsbilder,
- erbjuda service/sambruk på områden där den enskilda kommunens resurser är otillräckliga.

Göteborgsregionens kommunalförbund